

[Poul Dam.]

at der ikke også i fremtiden skulle være mulighed for at opbygge sig en ganske antagelig formue, der er baseret på spekulation.

Hvis der skal være mening i en indkomstpølitik, må den have befolkningens klare tilslutning, og det opnås ikke blot ved argumenter eller ved appeller af moralsk art. Det opnås kun ved, at der føres en politik, som langt den største del af befolkningen kan have tillid til, det vil sige en politik, som ikke rummer mulighed for mistanke om, at der er særinteresser, som skal beskyttes, en politik, som giver de ofre, befolkningen opfordres til, en mening.

Hvis regeringen tror, at der er en sådan tillid i befolkningen til den nuværende regerings politik, tager den fejl. Oppositionen har ikke denne tillid, det siger sig selv, men hvor mange af regeringspartierne egne vælgere er ikke blevet besat af en lurende mistillid gennem det sidste par år? Regeringen vil gerne af med pristalsreguleringen, og det kan der sagligt være noget, om end ikke meget, der taler for. Men regeringen vil ikke komme godt fra at røre ved dyrtidsreguleringen, medmindre der er fuld tillid til, at de lønmodtagere, som hidtil har fået en vis beskyttelse gennem dyrtidstillæggene, ikke bliver snydt i næste omgang. Denne tillid må skabes gennem regeringens egen indsats. Regeringen kan ikke bare stille krav om at få en tillid.

Som før nævnt lægger statsministeren nogen vægt på, at der nu skal føres en langtidspolitik. Det kan man kun være enig med ham i. Han ønsker, at man skal kunne tage vaneforestillinger og gamle standpunkter op til overvejelse og nyvurdering. Det er så rigtigt, som det er sagt. Men det forekommer mig, at netop disse krav er af næsten ironisk virkning, når man sammenligner dem med den politik, som statsministeren i store træk uden alt for mange besværende detaljer lægger op til i redegørelsen.

Som jeg har vist i min gennemgang af de økonomiske problemer, er det netop den traditionelle politik, man ønsker fortsat. Den nye indkomstpølitik er kun for så vidt noget nyt, som den er sat ind på en mere fremtrædende plads end hidtil. Men helhedsløsningen i sin tid var jo i mange henseender et forsøg på at føre indkomstpølitik, og

det radikale venstre har beskæftiget sig med disse tanker igennem en årrække.

Det er en helt anderledes gennemgribende nytænkning, der er brug for. Man må erkende, og man har erkendt, at den gamle liberalistiske tid for længst er forbi. Men man tror, at det kan nytte at lappe på liberalismen med en række mere eller mindre snærende indgreb. Man bliver nødt til at tage skridtet fuldt ud, tage skridtet over til en klar, demokratisk politik, dvs. en socialistisk politik. Vi er på vej, men vi er på vej på en tilfældig og uhensigtsmæssig måde, en systematisk nytænkning er nødvendig.

Man må også erkende, at borgernes indstilling til samfundet og det politiske liv undergår afgørende ændringer i disse år. Det mærkes tydeligst hos ungdommen, men også den ældre generation er på vej bort fra tidligere tiders stiltiende accept af det, der kommer ovenfra, enten det kommer fra dette hus, eller det kommer fra organisationernes hovedledelse. Løsninger, som glemmer at tage dette stadig stærkere krav om nærdemokrati, om den enkeltes ansvarlige deltagelse i beslutningerne, med i betragtning, kan ikke forventes at få varig betydning. Det vil tværtimod yderligere forøge kløften mellem befolkningen og de styrende, en kløft, som kan opluge det folkestyre, hvis ledende principper vi alle ønsker at bevare.

Statsministeren taler med tilsyneladende forståelse om ungdommens utålmodighed og dens kritik af det bestående samfunds mangler. Men hvis hans henvisning til, at forandringerne skal ske inden for folkestyrets rammer, skal forstås sådan, at folkestyret skal fortsætte nøjagtig i sin gamle form, og at man ikke kan tænke sig helt nye former for demokratisk samvirke og demokratiske beslutningsprocesser, vil han ikke være i stand til at få ungdommen i tale. Det, der foregår i ungdommen, og som langsomt bevæger sig over i resten af befolkningen, kræver forståelse, og meget af det påbyder også respekt. Det er nemt at forarges over de meget få unge, der demonstrerer uden at vide, hvad de demonstrerer for, og som har ladet deres kritik over samfundet slå over i en misforstået tro på voldens berettigelse. Men det er kun en meget lille del, og også blandt dem møder man mere ægte optaget-